

forsøge sig frem paa Husmandslovgivningens Omraade, er der ikke noget beskæmmende eller urimeligt i, at man ogsaa, naar man tager denne Opgave op, maa forsøge sig frem og finde Vej gennem Erfaringen, at man ikke straks kan bygge det hele op, saa det staar fuldt færdigt som Aladdin-Slottet. Det venter jeg mig ikke. Jeg er ganske klar paa, at det kan ikke naas, og det er heller ikke afgørende, at det naas.

Den højtærede Landbrugsminister gjorde dernæst opmærksom paa, at det er ikke blot det lille Landbrug, som har vanskelige Tider i Øjeblikket, men ogsaa det store, og at det lille Landbrug i Virkeligheden er bedre stillet under den Landbrugskrise, vi staar i og vil komme til at staa i i de nærmeste Aar, end det store Landbrug. Heri er jeg ganske enig med den højtærede Minister. Men indenfor det lille Landbrug er der en Kategori af Smaabrugere, som i det væsentligste har en økonomisk Stilling, der er ganske saarystet som de store Landbrugeres. Det er Indehaverne af de Statshusmandsbrug, som er oprettet i de sidste Aar under Højkonjunkturerne.

Jeg har altid været Tilhænger af Husmandsbevægelsen, og da vi, efter at denne Bevægelse havde ligget brak i Krigsperioden, havde de nye Forslag til Behandling i Foraaret 1921, hvor Venstre gik saa vidt, at man ikke blot i høj Grad forøgede Bevillingerne efter den gamle Husmandslov, men yderligere gik til et betydeligt Tilskud, ligefrem en Forøring, til Byggeriet paa Husmandsbrug, gjorde jeg opmærksom paa, at lige saa udmærket denne Husmandsbevægelse havde været i den Periode, da vi havde stadig opadgaaende Landbrugskonjunkturer, og lige saa godt Forholdene tegnede sig for de Husmænd, der havde faaet deres Brug oprettet en Aarrække længere tilbage, da Priserne var moderate, fordi de havde haft Tid til at afdrage paa deres Gæld og konsolidere sig, lige saa usikkert og farligt tegnede Situationen sig for de Husmandsbrugs Vedkommende, der var oprettet de sidste Aar under Højkonjunkturerne; hvis man regnede med, at denne Højkonjunktur ikke vilde vare, men at man kom til at staa overfor en Nedgangsperiode, en gradvis Nedgangsperiode i en Aarrække, var det en mislig Sag at forcere denne Be-

vægelse frem. Og det forekommer mig, at enhver, der vil undersøge, hvorledes de senere oprettede Statshusmandsbrugs økonomiske Stilling er, vil give mig Medhold i, at den i Øjeblikket er saare vanskelig og i den nærmeste Fremtid vil være af en saadan Beskaffenhed, at det vil være klog Politik at være varsom med denne Reformlovgivning.

Naar den højtærede Landbrugsminister saa ogsaa gør gældende, hvad jeg ogsaa gjorde opmærksom paa, at der er Byarbejdere, som har faaet Husmandsbrug, og at man ogsaa ad den Vej har vist Byarbejderne Imødekommen, er dertil ikke andet at svare end gentage, at det vil kun være et ganske forsvindende Mindretal af faglærte Byarbejdere, der vil opgive deres Fag og Virksomhed i Byen og give sig i Kast med Husmandsbrug. Det er ikke enhvers Sag at drive Husmandsbrug. Jeg har set tilstrækkeligt deraf. Det er kun de alledygtigste Landarbejdere, som kan gøre det med Fordel. En Mand, der er langsom, uden Initiativ, og som kun har ringe økonomisk Sans, gaar det galt for. Det er absolut kun de alledygtigste af Landarbejderstanden, der kan magte det. Hvorledes skulde da dette være en Reform, der byder den faglærte Byarbejder noget nævneværdigt?

Den højtærede Landbrugsminister kom dernæst ind paa Spørgsmaalet om Jordfonden og spurgte, hvorledes jeg havde tænkt mig Delingen af den, om det skulde være den resterende Del af Jordfonden, der skulde deles, de Kapitaler, som ikke er kommet ind endnu, eller hele Jordfonden, saaledes som den maa antages at være ved sit Maksimum, naar alt er kommet ind fra alle de lensafløste Godser. Jeg mener, det skulde være den hele Jordfond, der skulde deles, og jeg giver den højtærede Landbrugsminister Ret i, at saa vil Jordfonden neppe slaa til til Oprettelse af Husmandsbrug paa de Jorder, der kommer ind; naar de nærmeste Aar er gaaet, staar vi overfor Spørgsmaalet, hvorledes vi saa skal skaffe Midler til Oprettelse af Brug paa de Jorder.

Men dør er det, det forekommer mig, at det dog ikke er urimeligt at bremse for Husmandslovgivningens Vedkommende. Naar vi i en Menneskealder har haft hele den gamle Husmandslovgivning og efter